

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการ และแนวทางในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย โดยมีขอบเขตในการศึกษาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 6 ด้าน ตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ประกอบด้วย

1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย
2. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
3. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้
4. ด้านการบูรณาการการเรียนรู้
5. ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
6. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

สำหรับประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา 281 คน ครูผู้สอนของโรงเรียนเอกชน 592 คน และผู้บริหารสถานศึกษา 25 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ระยะเวลาที่ 1 คือ คณะกรรมการสถานศึกษา 50 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย 135 ระยะเวลาที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จากเขตพื้นที่การศึกษา เขตละ 3 คน รวม 9 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้พรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม มีสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับการปฏิบัติงาน ด้านการจัดทำ

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติงานขั้นตอนการวางแผนและขึ้นดำเนินการตามแผนของการดำเนินงานด้านจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดยกเว้นระดับการปฏิบัติงานขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล การปรับปรุงพัฒนาอยู่ในระดับมาก

โรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม มีการจัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และมีการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ มีการวางแผนจัดกิจกรรมโดยใช้แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และจัดเตรียมเครื่องเล่นสนามที่ปลอดภัยและเพียงพอสำหรับเด็ก มีการตรวจสอบและประเมินผล โดย การรายงานผลการประเมินพัฒนาการตามแนวทางการประเมินพัฒนาการจากครูและผู้ปกครอง คือ ครูมีการรายงานสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบ และมีการประเมินผลจากกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

2. ผลการศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย

ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนของระดับความต้องการ เรียงลำดับมากไปหาน้อย โดยขั้นตอนการปรับปรุงพัฒนาด้านการจัดทำหลักสูตร มีความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนมากที่สุด การตรวจสอบประเมินผล การดำเนินงานตามแผน การวางแผนการดำเนินงานรองลงมา

โรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม มีความต้องการที่นำผลการประเมินการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาไปปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเหมาะสมกับชุมชน โดยสอบถามความพึงพอใจจากครู

ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และ จัดทำรายงานผลการประเมินพัฒนาการตามแนวทางการประเมินพัฒนาการ ผลการจัดอาคารสถานที่สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการให้บริการสารสนเทศให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรม และรายงานเพื่อการเรียนรู้ของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ

3. ผลการศึกษาแนวทางในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในแต่ละด้านดังนี้

3.1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พบว่า โรงเรียนควรมีการวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงเรียนวางแผนจัดทำหน่วยการเรียนรู้เป็นหัวข้อใหม่ ๆ วางแผนจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตในท้องถิ่น วางแผนให้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน จากนั้นดำเนินงานตามแผน โดยทำการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงเรียน ทำการจัดอบรมการจัดหน่วยการเรียนรู้ให้แก่ครู จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้ จัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำการตรวจสอบประเมินผลโดยประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงเรียน ประเมินผลการจัดอบรมการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ประเมิน ผลการให้ความรู้ของวิทยากรท้องถิ่น ประเมินผลการจัดอบรมการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ประเมินผลการให้ความรู้ของวิทยากรท้องถิ่น ประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และทำการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงจัดทำหน่วยการเรียนรู้ใหม่ ๆ ให้ตรงกับความต้องการในการเรียนรู้ของเด็ก ปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง ปรับแนวการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้ตรงตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนควรมีการวางแผนจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สวยงาม น่าอยู่ มีแหล่งเรียนรู้ วางแผนงานโครงการจัดสภาพแวดล้อมในบริเวณ โรงเรียนและอาคารเรียน วางแผนให้มีเครื่องเล่นสนามที่มีความคงทนและปลอดภัย วางแผนการจัดห้องเรียนให้มีการจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ มีการจัดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียน วางแผนการจัดอาคารประกอบ เช่น โรงอาหาร ห้องน้ำให้ถูกสุขอนามัย เพียงพอกับการใช้งานของนักเรียน มีการดำเนินการตามแผน โดยจัดหางบประมาณรองรับและขอความร่วมมือจากชุมชน ในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อม การจัดเครื่องเล่นสนาม

การจัดอาคารเรียน จัดให้มีการพัฒนาครูในเรื่องของการจัดศูนย์การเรียนรู้ จัดมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน และปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้มีหลากหลายมากขึ้น จัดสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียน อาคารเรียนและสนามเด็กเล่นให้เหมาะสมกับความต้องการทุกปี ปรับปรุงดูแล จัดห้องศูนย์สื่อการเรียนรู้ จัดมุมประสบการณ์ ให้ใช้ได้เพียงพอกับเด็ก

3.3 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนควรมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้นักเรียน วางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน วางแผนการจัดให้มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย วางแผนจัดกิจกรรมที่เน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม และมารยาทไทย มีการดำเนินการตามแผน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเรียนปนเล่น จัดทำโครงการศึกษานอกสถานที่ จัดทำห้องศูนย์สื่อการเรียนรู้ ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมและมารยาทไทย มีการจัดประกวดมารยาทไทยให้กับนักเรียน มีการตรวจสอบประเมินผล โดยทำการประเมินผลการเรียนรู้แบบเรียนปนเล่น ประเมินผลการจัดทำโครงการศึกษานอกสถานที่ ประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กในห้องศูนย์สื่อการเรียนรู้ ประเมินผลการเรียนการสอนและประเมินผลประกวดมารยาทไทย และปรับปรุงพัฒนาโดยปรับกิจกรรมให้เหมาะสมและส่งเสริมทักษะให้นักเรียน จัดให้มีสื่อเพื่อพัฒนานอกสถานที่ให้เด็กได้เรียนรู้ อย่างหลากหลาย จัดหาสื่อให้เพียงพอกับการเรียนรู้ของเด็ก ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

3.4 ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนควรมีการวางแผนงานจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องเทคโนโลยี วางแผนจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลาย วางแผนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วางแผนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วางแผนให้นักเรียนได้เรียนรู้ วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น มีการดำเนินการตามแผน โดยจัดทำตารางเรียนรู้ให้กับเด็ก สำรวจความต้องการของผู้ปกครอง มีการจัดตารางให้เด็กได้เรียนรู้ตามระดับชั้น นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีในท้องถิ่นตาม โอกาสที่เหมาะสม ทำการปรับปรุงพัฒนาโดยจัดหาสื่อ เพื่อพัฒนาทักษะที่เป็นเทคโนโลยีไว้อย่างหลากหลายและเป็นระบบสืบเสาะหาภูมิปัญญาในท้องถิ่นเพื่อจัดทำเป็นทำเนียบภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.5 ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก พบว่า โรงเรียนควรมีการวางแผนจัดทำแผนการประเมินพัฒนาการเด็กให้ครบทั้ง 4 ด้าน ในทุกหน่วยการเรียนรู้ รวมทั้งการประเมิน EQ (ความฉลาดด้านอารมณ์) IQ (ความฉลาดการแก้ปัญหา) AQ

(การประเมินวางแผน) การพัฒนาทางร่างกาย ตามเกณฑ์การประเมินจากหน่วยงานสาธารณสุข วางแผนการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน โดยผู้ปกครอง มีการดำเนินการตามแผนโดยสร้างเครื่องมือประเมินผลให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ขอความร่วมมือจากหน่วยงานสาธารณสุข จัดการแข่งขันทักษะ ผลงานทางวิชาการของเด็กปฐมวัย จัดให้ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานนักเรียนตามความเหมาะสม ทำการตรวจสอบประเมินผลโดยรายงานการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน รายงานผลกาตรวจสอบสุขภาพนักเรียนจากหน่วยงานสาธารณสุข ประเมินผลการจัดการแข่งขันทักษะทางวิชาการของเด็กปฐมวัย รายงานผลการประเมินผลงานนักเรียน โดยผู้ปกครอง และปรับปรุงพัฒนาโดยปรับเปลี่ยนเกณฑ์การประเมินผลพัฒนาการเด็กตามความเหมาะสม ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงแนวทางการแข่งขันทักษะวิชาการและผลการเรียนรู้ให้ตรงตามหลักสูตรจัดให้มีการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนโดยผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง

3.6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง พบว่า โรงเรียนควรมีการวางแผนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ วางแผนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียนให้มากขึ้น วางแผนให้มีการสื่อสารกับผู้ปกครองผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วางแผนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนให้มากขึ้น ทำแผนความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง ในการแก้ไขปัญหาเด็ก มีการดำเนินการตามแผน โดยจัดประชุมความเห็นชอบของผู้ปกครอง ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดหน่วยการเรียนรู้ ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองที่มีความสามารถเป็นวิทยากรพิเศษ จัดทำ Website ของโรงเรียนที่มีข้อมูลจากการจัดการเรียนรู้ มีการถาม – ตอบปัญหาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จัดทำวารสารแจ้งข้อมูลข่าวสาร จัดการประชุมผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ จัดเยี่ยมบ้านนักเรียน พบปะผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด และปรับปรุงพัฒนาโดยจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดทำหน่วยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จัดให้ผู้ปกครองเข้ามาเป็นวิทยากรพิเศษอย่างหลากหลาย ปรับปรุงข้อมูลข่าวสารเรียนรู้ให้ทันสมัย ตรงกับความต้องการของผู้ปกครอง จัดประชุมผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

อภิปรายผล

การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน พบว่า คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เห็นว่าการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรได้มี

นโยบายพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 จึงได้มีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 ขึ้น โดยกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรปฐมวัยให้มีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ภาพรวมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้โรงเรียนเอกชนได้ใช้หลักสูตรระดับปฐมวัยที่จะเป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัวเด็กและเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมรอบตัวเด็ก ชุมชนชาติรอบตัวเด็ก และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์และเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ ไม่นั่นเนื้อหาและการท่องจำ แต่จะเป็นการจัดประสบการณ์เพื่อสร้างทักษะแก่เด็ก เพื่อการเตรียมความพร้อม เช่น ทักษะด้านการเคลื่อนไหว ทักษะด้านสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา เป็นต้น และปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นต้น โรงเรียนจึงได้นำมาปฏิบัติตามนโยบายจัดระบบการบริการและการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาของชาติ มีการกำหนดนโยบายให้ผู้ปฏิบัติงานทุกส่วนตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรในโรงเรียนทุกคน รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นที่อาศัย อีกทั้งโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม เห็นว่าการจัดการศึกษาในระดับนี้เป็นการปูพื้นฐานต่อไป จึงได้ให้ความสำคัญตั้งแต่ การวางแผน การดำเนินงานตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา มีการปฏิบัติงาน เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่มุ่งเน้นจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้และสติปัญญาให้แก่เด็ก โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับคำสี ดินภูเขียว (2548 : 85) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์ รองลงมาคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการประเมินพัฒนาการตามลำดับ ส่วนด้านที่เห็นว่ามีสภาพการจัดการศึกษาน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านสื่อ และที่ ทวี ชูศรี (2548 : 155-161) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ตามมาตรฐานโรงเรียน พุทธศักราช 2541 เพิ่มเติม พุทธศักราช 2543 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติของโรงเรียนประถมแห่งชาติของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า สภาพการดำเนินงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านการผลิต โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินงาน

อยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการศึกษา ระหว่างโรงเรียนที่ขนาดต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) โดยขนาดโรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการดำเนินงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ปัญหาของผู้บริหารในการดำเนินการจัดการศึกษาพบปัญหาด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านการผลิต

ส่วนระดับการปฏิบัติงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในขั้นตอนการวางแผนและการดำเนินการตามแผนที่มีการปฏิบัติอยู่ระดับมากที่สุดนั้น เป็นเพราะการดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นหัวใจหลัก และสำคัญต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาต่างๆ สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองตามแนวทางการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 ในการดำเนินการนั้นจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ สำหรับการดำเนินการให้สถานศึกษามีคุณภาพตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม จึงได้ให้ความสำคัญของการวางแผนและการดำเนินงานตามแผน โดยกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการของโรงเรียนและกำหนดเป็น โครงการ กิจกรรม ดำเนินการในโรงเรียนให้ทั้งบุคคลภายในและภายนอกสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงาน

จากผลการวิจัยความต้องการในการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในภาพรวม มีความต้องการในระดับมาก เพราะการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม มีการแข่งขันในการจัดการศึกษาค่อนข้างสูงการดำเนินการจัดการศึกษา จึงต้องมีการจัดเตรียมความพร้อมในทุกด้าน ทั้งด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ การบูรณาการการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้ตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นไปตามนโยบายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน

ส่วนภาพรวมด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็ก จึงเป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษาที่ได้จัดทำขึ้น และทุกโรงเรียนเห็นว่าควรมีการดำเนินงานให้ดี มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่จิตติวรรณ บุญวิฑูรย์ ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ในโรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

นครราชสีมา พบว่า ด้านหลักสูตร ทั้งโดยรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีปัญหาสูงสุด 2 ระดับแรก คือ ขาดเอกสารคู่มือประกอบหลักสูตรที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน และครูไม่เข้าใจหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ซึ่งได้วางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ โดยได้จัดทำเป็นแผนการปฏิบัติงานของครู จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู จัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กและมาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ทุกโรงเรียน แต่ยังคงต้องการให้ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา ให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งตรวจสอบประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยมีการนิเทศติดตามการจัดประสบการณ์ของครูและครูรายงานผลให้ผู้ปกครองได้ทราบ พร้อมทั้งมีการปรับปรุงพัฒนาโดยนำผลจากการตรวจสอบประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้เพื่อได้ดียิ่งขึ้น

จากผลการวิจัย แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม ควรให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามบริบทของแต่ละโรงเรียน มีความสอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิต สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียง จัดสภาพแวดล้อมให้สวยงามน่าอยู่ และมีแหล่งเรียนรู้ มีสนามเด็กเล่น เครื่องเล่นที่คงทน ปลอดภัย จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เน้นกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมและมารยาทไทย มีการบูรณาการการเรียนรู้ด้านการใช้เทคโนโลยี เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม มีการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา EQ (ความฉลาดด้านอารมณ์) IQ (ความฉลาดด้านการแก้ปัญหา) มีการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ผ่าน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กับผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนมากยิ่งขึ้น โดยในทุกด้านให้ความสำคัญกับการวางแผนการทำงานร่วมกัน การดำเนินการตามแผนงานที่กำหนด พร้อมทั้งมีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลทุกกิจกรรม ทุกขั้นตอนของการดำเนินงานและนำผลมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดังที่ วรรณธิดา วงษ์สาจันทร์ (2551 : 90-91) ปัญหาและความต้องการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า ปัญหาและความต้องการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้แก่ การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น สื่อและอุปกรณ์การเรียนมีความเหมาะสมเพียงพอต่อนักเรียน เครื่องเล่นในสนาม มี

ความแข็งแรง ปลอดภัย และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ต้องมีความสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงเห็นควรคำนึงถึง การปรับปรุงและพัฒนา ส่วนด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงการตรวจสอบและประเมินผล ระดับความต้องการในการจัดการศึกษา พบว่า ในทุกด้านควรคำนึงถึงการวางแผนการดำเนินการ เป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการติดตามการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะ ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาต่อไปอีก

2.2 ควรศึกษาความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดของรัฐ เช่น โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเทศบาล ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงสถานศึกษาปฐมวัยของรัฐให้มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน ตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา